

Reakce na článek :

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/detske-domovy-deti-nizsi-vzdelani-vyzkum.A230105_134732_domaci_esed

Výzkumná zpráva:

https://148a086fd9.cboul-cdnwnd.com/7f330e1aa37f75e3e7ff97f81793e8cd/200000065-166581665b/souhrnna_vyzkumna_zprava_FINAL2-0.pdf?ph=148a086fd9

Reakce společnosti yourchance, o.p.s., na článek „**Výzkum: Z dětských domovů odchází lidé s nižším vzděláním, než mají ostatní**“, uveřejněný 5. ledna 2023 na portálu idnes:

Uvedená výzkumná zpráva je jedním z výsledků, které byly zpracovány v rámci projektu „Integrace dětí z dětských domovů do společnosti a jejich adaptace na trhu práce“. Společnost yourchance figuruje v tomto projektu jako aplikační garant, tedy organizace, která **má zájem na uplatnění a využití plánovaných výstupů projektu výzkumu a vývoje v praxi**. Zpracovatelem výzkumu byl Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze. Na výsledky výzkumu je třeba nahlížet uceleně a v souvislostech.

K informacím uveřejněným v článku bychom rádi doplnili následující k poskytnutí ucelené představy.

Jedním z aspektů, ovlivňujících volbu učebního či studijního oboru nebo vysoké školy, je prostředí, ze kterého děti do dětského domova přicházejí. V primární rodině často zažívaly zanedbávání, týrání, nedostatek zájmu a vzdělávání dětí nebylo v rodině vnímáno jako důležité. Děti tak do domova přicházejí již s různými deficity ve znalostech a dovednostech potřebných k absolvování formálního vzdělávání, které se odrážejí ve špatném studijním prospěchu a snížené motivaci dále se vzdělávat.

Ze vzorku 156 respondentů výzkumu přibližně třetina získala výuční list a třetina dokončila střední školu s maturitou. Vysokoškolské vzdělání, absolvované během pobytu v dětském domově, získalo 19 % respondentů. Pokud dítě opustí dětský domov například v osmnácti letech, protože ve vzdělávání pokračovat nechce, pravděpodobnost, že se po odchodu rozhodne vzdělání si doplnit, je velmi nízká.

Výsledky výzkumu nepotvrzují signifikantní vztah mezi kontaktem s rodinou během pobytu v dětském domově a dosaženým vzděláním. Je třeba zdůraznit, že většina respondentů ve vzorku byla z primární rodiny odebrána kvůli zanedbání péče a nezvládnuté výchově a alkoholismu a zneužívání návykových látek rodičem. Dalším důvodem bylo zneužívání a týrání dětí (viz část II / Primární rodina). Pozitivní efekt návratu domů by na studijní motivaci byl více než sporný.

Z respondentů, kteří opustili dětský domov v posledních pěti letech patnáct vystudovalo střední školu s výučním listem a sedmáct s maturitou. Maturitní obory zahrnovaly obchodní akademii (4), ekonomické lyceum (3), gymnázium (3), sociální práce (3), hotelnictví a cestovní ruch (2), a zdravotní škola (2). Osmnáct dokončilo vysokou školu (dvanáct s magisterským titulem, šest s titulem bakalář). U výučních oborů se nejčastěji objevoval obor kuchař–číšník (9), cukrářka (3), prodavačka (3).

Zmíněný výběr oboru vychovatelem nebo ředitelem se týká výučních oborů a byl v rámci výzkumu uplatněn v téměř třech čtvrtinách případů, ačkoliv měl respondent jiné přání. Hrály zde roli nejen studijní předpoklady, ale také ekonomická a logistická dostupnost. Respondenti, kterým byl studijní obor vybrán dětským domovem, uvedli, že s vybranou školou nebyli spokojeni (přesto všichni studium dokončili) a po získání výučního listu se v oboru nepohybovali buď vůbec nebo pouze velmi krátce v rámci prvního zaměstnání nebo jednorázové brigády. Maturitní a vysokoškolské obory byly naopak vždy vlastní volbou respondentů.

„Vzdělání je jedním z klíčových faktorů úspěšné integrace dětí z dětských domovů do společnosti a na pracovní trh. Z výzkumné zprávy vyplývá, že 87% respondentů získalo výuční list, maturitu či vysokoškolské vzdělání, pouze 13% jich mělo vzdělání základní. V případě, že by děti zůstaly ve své biologické rodině, měly by možnost vzdělání omezenou či téměř nulovou. Ráda bych tedy naopak vyzdvihla práci vychovatelů a ředitelů dětských domovů, kteří velmi často pracují s řadou deficitů ve znalostech a dovednostech, se kterými děti přichází z biologických rodin. **Z výzkumu vyplývá také fakt, že délka pobytu v dětském domově ovlivňuje pozitivně stupeň dosaženého vzdělání.** Pokud dítě opustí dětský domov například v osmnácti letech, protože ve vzdělávání pokračovat nechce, pravděpodobnost, že se po odchodu rozhodne vzdělání si doplnit, je velmi nízká. Samozřejmě v některých případech hraje ekonomická i logistická stránka celého procesu vzdělávání svoji roli a tady vidím prostor pro větší podporu ze strany zřizovatele dětského domova, ale také stipendijních programů, které dnes již nabízí některé neziskové organizace či přímo vzdělávací instituce. Vysokoškolské vzdělání, absolvované během pobytu v dětském domově, získalo 19 % respondentů. V praxi se setkáváme i s tím, že se některé děti po vystudování učebního oboru, rozhodnout studovat další učební obor či si dodělat maturitu. Nevnímám tedy jako negativní fakt, že 34% respondentů je vyučeno. Respondenti, kterým byl studijní obor vybrán dětským domovem, uvedli, že s vybranou školou nebyli spokojeni, **přesto všichni studium dokončili**“ uvádí Gabriela Štiková, předsedkyně správní rady a členka expertního týmu yourchance o.p.s.

[yourchance o.p.s.](#)

Obecně prospěšná společnost yourchance se dlouhodobě zaměřuje na podporu mladých lidí odcházejících z dětských domovů a pěstounské péče. Prosazuje také potřebné změny v oblasti výuky finanční gramotnosti a rozvoji podnikavosti na základních a středních školách. V reakci na předchozí období navíc rozšířila své aktivity o vzdělávací projekt pro vychovatele v dětských domovech a integrační projekt pro lidi z Ukrajiny, kteří přišli do České republiky.